

Проблемні питання відповідальності судді за порушення присяги

*Куліцька Софія Вікторівна,
студентка I курсу магістратури юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

УДК 343.16+347.962

Актуальність теми даного наукового дослідження зумовлена необхідністю з'ясування проблемних питань застосування до суддів відповідальності на підставі порушення ними присяги у системному взаємозв'язку з підставами дисциплінарної відповідальності суддів, а також виявлення можливих перспектив і напрямів удосконалення правового регулювання цієї сфери суспільних відносин.

Метою цієї роботи є розкриття сучасного стану застосування до суддів відповідальності за порушення ними присяги, а також формулювання і обґрунтування пропозицій щодо підвищення його ефективності. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**: визначити зміст однієї з підстав для звільнення судді за особливих обставин – «порушення суддею присяги»; розглянути співвідношення підстав дисциплінарної відповідальності суддів та такої підстави для звільнення судді за особливих обставин, як «порушення суддею присяги»; розробити науково обґрунтовані пропозиції з удосконалення нормативно-правового регулювання даної сфери правовідносин.

Розпочати слід із дослідження праць представників сучасної правової доктрини, присвячених особливостям конституційної та дисциплінарної відповідальності суддів, а саме: дисертаційних робіт Л.Є. Виноградової [1], С.В. Подкопаєва [2], В.П. Кохан [3], Н.Г. Русакової [4], А.Е. Яковлева [5],

М.О. Сапунової [6], а також наукових статей А.В. Малярєнка [7], О.С. Захарової [8], О.В. Гончарєнка [9], А. Музичєнка [10] та інших.

Щодо сфєри законодавчого регулювання, то пїдстави дисциплїнарної вїдповїдальностї суддїв та вїдповїдальностї суддїв за порушення присяги передбачєні у статтях 54, 55, 83 Закону України (далї – ЗУ) «Про судоустрїй і статус суддїв» вїд 07.07.2010 р. № 2453-VI [11], ст. 32 ЗУ «Про Вищу раду юстицїї» вїд 15.01.1998 р. № 22/98-ВР [12]. При цьому законодавець, розмежовуючи цї пїдстави, фактично встановлює два рїзнї види вїдповїдальностї, що характеризуються власними наслїдками та порядком застосування. Так, згїдно з частиною другою ст. 32 ЗУ № 22/98-ВР порушенням суддею присяги є: а) вчинєння ним дїй, що порочать звання суддї і можуть викликати сумнїв у його об'єктивностї, неупередженостї та незалежностї, у чесностї та непїдкупностї судових органїв (див., наприклад, рїшення Вищої ради юстицїї вїд 21.02.2012 р. № 321/0/15-12 «Про внесення подання до Верховної Ради України про звільнення Тищука М.Ф. з посади суддї Оболонського районного суду м. Києва за порушення присяги» [13], рїшення Вищої ради юстицїї вїд 24.04.2012 р. № 671/0/15-12 «Про внесення подання до Верховної Ради України про звільнення Ковальова І.М. з посади суддї Рївненського мїського суду Рївненської областї за порушення присяги» [14]); б) недотримання суддею вимог та обмежень, встановлєних ЗУ «Про засади запобїгання і протидїї корупцїї»; в) умисне затягування суддею строкїв розгляду справи понад термїни, встановлєні законом (див. рїшення Вищої ради юстицїї вїд 13.03.2012 р. № 425/0/15-12 «Про внесення подання до Верховної Ради України про звільнення Рафальського Й.Л. з посади суддї Коростєнського мїськрайонного суду Житомирської областї за порушення присяги» [15]); г) порушення морально-етичних принципїв поведїнки суддї (див. рїшення Вищої ради юстицїї вїд 24.01.2012 р. № 105/0/15-12 «Про внесення подання до Верховної Ради України про звільнення Стрєбкова Ю.О. з посади суддї Генїчєського районного суду Херсонської областї за порушення присяги» [16]). Крім того, згїдно з п. 3.4 мотивувальної частини рїшення Конституцїйного

Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про Вищу раду юстиції» від 11 березня 2011 р. № 2-рп/2011 [17], додержання присяги є обов'язком судді, що передбачено п. 4 частини четвертої ст. 54 ЗУ № 2453-VI та кореспондується з п. 5 частини п'ятої ст. 126 Конституції України. Вказане дає підстави вважати, що дотримання суддею присяги – його конституційно визначений обов'язок. Таким чином, присяга судді має правову природу одностороннього, індивідуального, публічно-правового, конституційного зобов'язання судді. У частині третій ст. 32 ЗУ № 22/98-ВР зазначено, що порушенням присяги судді, що обіймає адміністративну посаду в суді, є також невиконання ним посадових обов'язків, встановлених для відповідної адміністративної посади, пов'язаних із процесуальними діями. Дане положення було визнано конституційним (див. рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень КАС України, законів України «Про Вищу раду юстиції», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» від 16 червня 2011 р. № 5-рп/2011[18]), однак вважаю, що слід погодитися з позиціями суддів Конституційного Суду України Бринцева В.Д. та Шишкіна В.І., висловленими ними в окремих думках стосовно вказаного рішення, які вважають, що такою правовою позицією Конституційний Суд слідом за законодавцем розширив конституційні засади інституту присяги судді. Ні Конституція України, ні базовий закон про судоустрій не дають підстав ототожнювати самостійних суб'єктів судової влади, якими є судді і судді, наділені адміністративними повноваженнями. Пункт 5 частини п'ятої ст. 126 Конституції України передбачає можливість звільнення за порушення присяги лише суддів і тим самим закладає головну умову конституційної відповідальності – неналежне здійснення функцій судді. Саме судді несуть відповідальність, а не голови суду чи заступники, які за неналежне виконання

посадових обов'язків, пов'язаних із виконанням адміністративних повноважень, мають відповідати як судові адміністратори, а за порушення присяги судді до них може застосовуватися відповідальність лише у разі порушень, допущених під час безпосереднього здійснення правосуддя. Підхід законодавця щодо запровадження додаткової підстави для звільнення особи з посади судді, що не поширюється на тих суддів, які не перебувають на цих посадах, обумовлює нерівний статус судді щодо зобов'язань, які випливають із тексту присяги судді, що є порушенням приписів статей 126, 127 Конституції України. Цими приписами, зокрема, встановлено рівний статус суддів щодо прав і обов'язків, диференційовано вимоги стосовно лише окремих категорій саме суддів (частини четверта, п'ята ст. 127 Конституції України). Статус судді та статус голови суду відокремлюються також на рівні Висновків першої експертної комісії Міжнародної Асоціації Суддів «Призначення і роль голів судів» від 23–27 вересня 2001 р. (Мадрид) (пункти 2, 3) [19, с. 72]).

У частині першій ст. 83 ЗУ № 2453-VI визначено підстави дисциплінарної відповідальності судді, які за змістом практично співпадають із визначенням «порушення суддею присяги», зокрема, невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом (п. 2); порушення вимог щодо неупередженого розгляду справи, зокрема порушення правил щодо відводу (самовідводу) (п. 3); систематичне або грубе одноразове порушення правил суддівської етики, що підриває авторитет правосуддя (п. 4). Розглядаючи дане питання в контексті принципу юридичної визначеності, варто звернути увагу на положення пунктів 82, 173–183 рішення Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) у справі «Олександр Волков проти України» від 9 січня 2013 р. [20]. У ньому зазначається, що досвід європейських держав свідчить, що підстави дисциплінарної відповідальності суддів, як правило, сформульовані у загальних рисах (наприклад, повне чи неодноразове ігнорування службових обов'язків, в результаті якого можна зробити висновок про явну невідповідність судді займаній посаді (Швеція)), водночас як приклади детального законодавчого регулювання цього питання не

обов'язково демонструють достатність застосовуваних законодавчих методів і передбачуваність закону в цій сфері (так, в Італії закон містить вичерпний перелік із 37 дисциплінарних проступків, які стосуються поведінки судді як при виконанні службових обов'язків, так і поза службою). Суд констатує, що «...в контексті дисциплінарних заходів слід використовувати розумний підхід при оцінці точності закону, так як, в силу об'єктивної необхідності, *actus reus* при таких порушеннях повинні бути сформульовані у загальному вигляді. У протилежному випадку, закон не дає змоги вирішити питання всесторонньо і вимагатиме постійного перегляду і оновлення у зв'язку з численними новими обставинами, що виникатимуть на практиці. Тобто опис у законі проступків, що базується на переліку конкретних форм поведінки, але направлений на загальне і багатоманітне застосування, не гарантує належного дотримання вимог передбачуваності закону». Тому Суд нагадує про те, що наявність конкретної та послідовної практики інтерпретації відповідних правоположень дає змогу дійти висновку, що таке положення є передбачуваним. Суд також зауважив, що нове законодавство України (йдеться про частину другу ст. 32 ЗУ № 22/98-ВР) конкретно визначає зовнішні ознаки «порушення суддею присяги» (до внесення змін до згаданого ЗУ текст судової присяги надавав змогу надзвичайно широкого тлумачення «порушення присяги»). Проте визначення «порушення присяги» в «оновленій» статті ЗУ знову ж таки надає дисциплінарному органу широкі повноваження при вирішенні цього питання. При цьому Суд визнає, що в деяких сферах може бути складно сформулювати закони достатньо точно і гнучкість може бути навіть бажаною для того, щоб національні органи (перш за все судові) застосовували закон шляхом оцінювання необхідних заходів з урахуванням конкретних обставин кожної справи.

Звичайно ж позиція ЄСПЛ заслуговує на увагу, проте, на мою думку, порівняння законодавчо визначеного змісту «порушення суддею присяги» та підстав дисциплінарної відповідальності суддів не дає змоги провести чіткі критерії розмежування цих підстав двох різних видів відповідальності, що навряд чи слугує засобом забезпечення режиму законності в суспільстві та

дотримання гарантій незалежності суддів. Так, для з'ясування сутності такої підстави дисциплінарної відповідальності, як *«систематичне або грубе одноразове порушення правил суддівської етики, що підриває авторитет правосуддя»*, слід звертатися до положень статей 6–18 ЗУ «Про правила етичної поведінки» від 17 травня 2012 р. № 4722-VI [21], оскільки порушення саме цих положень тягне за собою дисциплінарну відповідальність судді. При цьому згідно зі ст. 5 даного ЗУ правила етичної поведінки є правовою основою для кодексів чи стандартів поведінки. Кодекс професійної етики судді було затверджено V З'їздом суддів 24 жовтня 2001 р. [22]. Норми Кодексу не можуть застосовуватись як підстави дисциплінарної відповідальності суддів і визначати ступінь їх провини. При цьому за змістом норми даного Кодексу по суті деталізують положення вже згаданого ЗУ № 4722-VI, проте не можуть застосовуватись при притягненні суддів до дисциплінарної відповідальності. Виходячи з цього, можна припустити, що законодавець під «порушенням морально-етичних принципів поведінки судді» як складової змісту присяги розуміє порушення норм даного Кодексу. Навряд чи такий підхід до правового регулювання є виправданим та відповідає принципу юридичної визначеності. Крім того, деякі науковці взагалі ставлять під сумнів корисність тексту Кодексу, в якому встановлюються принципи моральної поведінки без дисциплінарних наслідків у випадку порушення норм поведінки [23]. При цьому слід врахувати, що у пунктах 60, 61 Висновку № 3 (2002) Консультативної Ради європейських суддів для Комітету Міністрів Ради Європи про принципи та правила, що регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, етичні норми, несумісну з посадою поведінку та неупередженість (19 листопада 2002 р.) [19, с. 143]) та пунктах 3, 6 Висновків першої експертної комісії Міжнародної Асоціації Суддів «Правила етичної поведінки суддів, їх застосування та дотримання» (Валль де Браво, 31 жовтня – 4 листопада 2004 р.) [19, с. 74] зазначено, що слід розмежовувати порушення професійних стандартів та дисциплінарні проступки. Професійні стандарти відображають ту модель поведінки, до якої судді мають прагнути. Ототожнення стандартів з

дисциплінарними проступками призупинить їх подальший розвиток і призведе до нерозуміння їх мети. Для того щоб бути підставою для дисциплінарного провадження, проступок повинен бути не просто порушенням дисциплінарних стандартів, а серйозним та невибачливим діянням. Це не означає, що порушення професійних стандартів є чимось незначним, якщо передбачається, що вчинено проступок, за який слід застосовувати дисциплінарні стягнення (Литва, Естонія). В законодавстві України такий зв'язок наразі відсутній. Тому доцільно було б ввести в дію проект Кодексу суддівської етики, підготовлений членами Асоціації українських правників – працівниками Інституту законодавчих передбачень і правової експертизи під керівництвом професора Костицького В.В. [24], в якому «морально-етичні вимоги до судді» охоплюють норми та принципи суспільної моралі, стандарти професійної суддівської етики та морально-етичні вимоги щодо поведінки судді у позасудовій діяльності та особистому житті; при цьому розділ I Кодексу висвітлює морально-етичні принципи поведінки судді, а розділ II – норми професійної етики судді.

Виходячи з зазначеного вище, на мою думку, доцільно було б, шляхом використання методу синтезу та системного методу, з урахуванням п. 45 спільного висновку № 588/2010 щодо ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» (Страсбург, 7 жовтня 2010 р.), підготовленого Венеціанською комісією та Дирекцією з співпраці Генерального Директорату з прав людини та правових питань Ради Європи й ухваленого Венеціанською комісією на 84-ому пленарному засіданні (Венеція, 15–16 жовтня 2010 р.) [25], об'єднати підстави відповідальності суддів, передбачені у ст. 83 ЗУ № 2453-VI та ст. 32 ЗУ № 22/98-ВР на рівні ЗУ № 2453-VI, а звільнення з посади за порушення присяги як самостійну підставу виключити із Конституції України. «...Точність і передбачуваність підстав для дисциплінарної відповідальності є необхідною для правової визначеності і особливо для гарантій незалежності суддів; для цього треба намагатися уникати розпливчатих підстав або широких визначень, оскільки ці нечіткі терміни можуть призвести до можливості використання їх

як політичної зброї проти суддів. Частина друга ст. 32 ЗУ №22/98-ВР не додає нічого принципово нового, чого немає у ст. 83 ЗУ №2453-VI». Такий підхід на сьогодні втілено на рівні законодавства РФ (статті 8, 12.1 Закону РФ «Про статус суддів в Російській Федерації» від 26.06.1992 р. № 3132-1 (в ред. від 25.12.2012 р. [26], рішення Конституційного Суду РФ від 20.07.2011 р. № 19-П у справі про конституційність положень пункти 1, 2 ст. 3, п. 1 ст. 8 та п. 1 ст. 12.1 ФЗ «Про статус суддів в Російській Федерації» і статті 19, 21, 22 ФЗ «Про органи суддівського співтовариства в Російській Федерації» у зв'язку зі скаргю громадянки Матюшенко А.В. [27], постанова Пленуму Верховного Суду РФ від 31.05.2007 р. № 27 «Про практику розгляду судами справ про оскарження рішень кваліфікаційних колегій суддів про притягнення суддів судів загальної юрисдикції до дисциплінарної відповідальності» [28]).

Крім того, доцільно було б передбачити таку систему дисциплінарних стягнень, яка б забезпечувала реалізацію принципу пропорційності, оскільки ст. 88 ЗУ № 2453-VI передбачає лише один вид дисциплінарного стягнення – догану. Принцип пропорційного накладення на суддів дисциплінарних стягнень прямо закріплений на рівні п. 5.1 Європейської хартії про статус суддів 1998 р. [19, с. 94], і з метою дотримання цього принципу деякі держави встановили більш широкую ієрархію санкцій, а саме: попередження, догана, переведення, пониження, пониження в посаді, призупинення просування по службі, штраф, зниження заробітної плати, тимчасове відсторонення від посади, звільнення з пенсією чи без неї [20]. Маляренко А.В. [7] вважає, що в Україні потрібен кодекс відповідальності судді, який би детально регулював питання підстав, порядку та наслідків дисциплінарної відповідальності суддів.

На мій погляд, потреби в такому кодексі наразі немає, а його прийняття, напевно, не узгоджувалося б із принципами юридичної рівності та урівнюючої справедливості. З урахуванням принципів диференціації та індивідуалізації відповідальності вважаю, що доцільно було б передбачити на рівні законодавства України, окрім догани, ще й інші види дисциплінарних стягнень, зокрема попередження та звільнення з посади. При цьому вид стягнення має

обиратися дисциплінарними органами з урахуванням характеру вчиненого порушення, особи порушника та заподіяних таким порушенням наслідків. Що ж до питання вини, то, очевидно, що має застосовуватися презумпція вини особи; форма вини, за загальним правилом, не повинна впливати на відповідальність (виняток: сумлінна помилка).

Отже, в результаті проведення даного наукового дослідження можна дійти таких висновків:

- з урахуванням концептуальних підходів законодавця до визначення правового статусу судді та голови суду (ст. 54 ЗУ № 2453-VI та статті 24, 25, 29, 30, 34, 35, 41, частина шоста ст. 20 ЗУ № 2453-VI), а також змісту присяги судді, з тексту якої не вбачається, що суддя присягає належно виконувати обов'язки у сфері адміністрування, доцільно було б вилучити із ЗУ № 22/98-ВР положення частини третьої ст. 32.

- доцільно було б підтримати позицію Маляренка А.В. [7]: відповідальність за порушення присяги судді слід передбачити лише за ідеального поєднання зі злочином; звільнення з посади за порушення присяги як самостійну підставу необхідно виключити із Конституції та законів України, а підстави відповідальності суддів, передбачені в ст. 83 ЗУ № 2453-VI та ст. 32 ЗУ №22/98-ВР, об'єднати і викласти у конкретизованій формі на рівні ЗУ № 2453-VI.

- слід передбачити на рівні ЗУ № 2453-VI таку систему дисциплінарних стягнень: попередження, догана та звільнення з посади. Вид стягнення повинен обиратися дисциплінарними органами з урахуванням характеру вчиненого порушення, особи порушника та заподіяних таким порушенням наслідків, презумпції вини особи; форма вини, за загальним правилом, не повинна впливати на відповідальність (виняток: сумлінна помилка).

Список використаних джерел

1. Виноградова Л.Є. Юридична відповідальність суддів загальних судів України : дис. ... канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.10. – судоустрій; прокуратура та адвокатура. – Одеська національна юридична академія. – О., 2004. – 187 с.
2. Подкопаєв С.В. Дисциплінарна відповідальність суддів : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. – Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2003.
3. Кохан В.П. Дисциплінарна відповідальність суддів у трудовому праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.05. – Харківський національний університет внутрішніх справ. – Луганськ, 2011. – 20 с.
4. Русакова Н.Г. Присяга как общеправовой феномен : дис. канд. юрид. наук. Специальность: 12.00.01. – теория и история права и государства; история правовых учений. – Нижний Новгород. – 2008. – 220 с. – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.dissercat.com/content/prisyaga-kak-obshchepравovoi-fenomen>
5. Яковлев А.Э. Становление и виды юридической ответственности судей в России XV–XIX веков : дис. канд. юрид. наук. Специальность: 12.00.01. – Москва. – 2011. – 196 с. – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.dissercat.com/content/stanovlenie-i-vidy-yuridicheskoi-otvetstvennosti-sudei-v-rossii-hy-xix-vekov>
6. Сапунова М.О. Юридическая ответственность судей в Российской Федерации : теоретико-правовой анализ : дис. канд. юрид. наук. Специальность: 12.00.01. – Москва. – 2007. – 183 с. – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.dissercat.com/content/yuridicheskaya-otvetstvennost-sudei-v-rossiiskoi-federatsii-teoretiko-pravovoi-analiz>
7. Маляренко А.В. Про присягу судді та відповідальність за її порушення // Вісник Верховного Суду України. – № 2 (138). – 2012. – С. 26–31; Маляренко А.В. Про упередженість як підставу дисциплінарної

відповідальності суддів// Часопис цивільного і кримінального судочинства. – № 1 (4). – С. 81–89.

8. Захарова О.С. Теоретичні та практичні питання щодо дисциплінарної відповідальності суддів // Вісник Академії адвокатури України. № 1 (14) 2009. – С. 21–25.

9. Гончаренко О.В. Актуальні питання притягнення суддів до відповідальності (частина друга) // Вісник Вищої ради юстиції. – № 2 (6). – 2011. – С. 19–33.

10. Музиченко А. Порушення правил суддівської етики – підстава дисциплінарної відповідальності судді : межі застосування // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: юридичні науки. – Вип. 87. – 2011. – С. 84–87.

11. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р. № 2453-VI. – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>

12. Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15 січня 1998 р. № 22/98-ВР. – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/22/98-вр>

13. Про внесення подання до Верховної Ради України про звільнення Тищука М.Ф. з посади судді Оболонського районного суду м. Києва за порушення присяги : рішення Вищої ради юстиції від 21 лютого 2012 р. № 321/0/15-12 // Вісник Вищої ради юстиції. – № 2 (10) 2012. – С. 184–194.

14. Про внесення подання до Верховної Ради України про звільнення Ковальова І.М. з посади судді Рівненського міського суду Рівненської області за порушення присяги : рішення Вищої ради юстиції від 24 квітня 2012 р. № 671/0/15-12 – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: http://www.vru.gov.ua/act_list?number=&session_date=0&act_type1=24&act_type2=88&act_type3=0&name

15. Про внесення подання до Верховної Ради України про звільнення Рафальського Й.Л. з посади судді Коростенського міськрайонного суду

Житомирської області за порушення присяги : рішення Вищої ради юстиції від 13 березня 2012 р. № 425/0/15-12 [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: http://www.vru.gov.ua/act_list?number=&session_date=0&act_type1=24&act_type2=88&act_type3=0&name

16. Про внесення подання до Верховної Ради України про звільнення Стребкова Ю.О. з посади судді Генічеського районного суду Херсонської області за порушення присяги : рішення Вищої ради юстиції від 24 січня 2012 р. № 105/0/15-12 [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: http://www.vru.gov.ua/act_list?number=&session_date=0&act_type1=24&act_type2=88&act_type3=0&name

17. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про Вищу раду юстиції» від 11 березня 2011 р. № 2-рп/2011. – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-11>

18. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень КАС України, законів України «Про Вищу раду юстиції», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» від 16 червня 2011 р. № 5-рп/2011. – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-11>

19. Висновки першої експертної комісії Міжнародної Асоціації Суддів «Призначення і роль голів судів» від 23–27 вересня 2001 р. (Мадрид)/ Міжнародні стандарти незалежності суддів: Збірка документів. – К. : Поліграф-Експрес, 2008. – 184 с.

20. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Олександр Волков проти України» від 9 січня 2013 р. – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.khpg.org/index.php?id=1359450183>

21. Про правила етичної поведінки : Закон України від 17 травня 2012 р. № 4722-VI [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4722-17>

22. Кодекс професійної етики судді [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.court.gov.ua/969076/67885465345/>

23. Хосе Марія Фернандес Вільялобос. Рекомендації щодо вдосконалення Кодексу професійної етики судді України [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/Recomendations_on_Code_of_Ethics-Valalobos_ukr.pdf

24. Проект Кодексу суддівської етики // Юридичний вісник України № 37 від 14.09.2012 р.

25. Спільний висновок № 588/2010 щодо Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» (Страсбург, 7 жовтня 2010 р.), ухвалений Венеціанською комісією на 84-ому пленарному засіданні (Венеція, 15–16 жовтня 2010 р.) – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_a31

26. О статусе судей в Российской Федерации : Закон РФ от 26 июня 1992 г. № 3132-1 (ред. от 25 декабря 2012 г.). – [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=133807>

27. Постановление Конституционного Суда РФ от 20.07.2011 г. № 19-П по делу о проверке конституционности положений п.п. 1 и 2 ст. 3, п. 1 ст. 8 и п. 1 ст. 12.1 Закона РФ «О статусе судей в Российской Федерации» и ст. ст. 19, 21 и 22 ФЗ «Об органах судейского сообщества в Российской Федерации» в связи с жалобой гражданки А.В. Матюшенко [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=117436>

28. О практике рассмотрения судами дел об оспаривании решений квалификационных коллегий судей о привлечении судей судов общей юрисдикции к дисциплинарной ответственности : Постановление Пленума Верховного Суда РФ от 31 мая 2007 г. № 27 [Электронный ресурс]. – [Режим доступа]: <http://www.rg.ru/2007/06/08/sud-doc.html>

Куліцька С.В. Проблемні питання відповідальності судді за порушення присяги

У статті аналізуються проблемні питання відповідальності судді за порушення присяги та обґрунтовуються пропозиції щодо підвищення ефективності правового регулювання в цій сфері.

Ключові слова: порушення суддею присяги; дисциплінарна відповідальність судді; підстави відповідальності судді.

Кулицкая С.В. Проблемные вопросы ответственности судьи за нарушение присяги

В статье анализируются проблемные вопросы ответственности судьи за нарушение присяги и обосновываются предложения по повышению эффективности правового регулирования в этой сфере.

Ключевые слова: нарушения судьей присяги; дисциплинарная ответственность судьи; основания ответственности судьи.

Kulitska S.V. Problem issues of the liability of a judge for violating the oath

The article analyzes the problem issues of the liability of a judge for violating the oath and justified proposals for improving the efficiency of legal regulation in this area.

Key words: violation of oath by a judge, disciplinary responsibility of a judge; grounds of the liability of a judge.

Рецензія*

на наукову статтю

студентки 1 курсу магістратури юридичного факультету

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Куліцької Софії Вікторівни

на тему: «Проблемні питання відповідальності судді за

порушення присяги»

Наукова стаття Куліцької С.В. присвячена проблемі застосування до суддів відповідальності за порушення ними присяги.

Автор з'ясувала зміст однієї з підстав конституційної відповідальності суддів «порушення суддею присяги» та розглянула співвідношення цієї підстави із підставами дисциплінарної відповідальності суддів. На основі проведеного дослідження розроблено науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання, зокрема, запропоновані зміни до відповідних положень Конституції України, Законів України «Про Вищу раду юстиції», «Про судоустрій і статус суддів».

Пропозиції засновані на аналізі доктринальних підходів до вирішення проблемних питань відповідальності суддів, а також практики звільнення суддів за порушення присяги. Під час підготовки наукової статті автор опрацювала значну кількість джерел теоретичного характеру, міжнародно-правові стандарти та матеріали практики, у тому числі рішення Європейського суду з прав людини.

Таким чином, наукова стаття Куліцької С.В. присвячена актуальній для вітчизняної юриспруденції темі, підготовлена на належному рівні, містить інноваційні висновки і пропозиції, а тому рекомендую її до участі у конкурсі на кращу наукову статтю з питань формування суддівського корпусу, притягнення

* Збережено стиль і граматику оригіналу.

ПЕРЕМОЖЦІ КОНКУРСУ НА КРАЩУ НАУКОВУ СТАТТЮ

суддів до відповідальності та інших питань, пов'язаних із діяльністю Вищої ради юстиції. Стаття відповідає умовам конкурсу.

Доцент
кафедри правосуддя
юридичного факультету,
Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка
кандидат юридичних наук

Р.О. Куйбіда